

รายวิชาศิลปะ

รหัสวิชา ศ๑๔๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

เรื่อง ศิลปะจากวัฒนธรรม

ผู้สอน ครูทินกร ปิ่นทอง

ศิลปะจากวัฒนธรรม

คำถามชวนคิด

ในชีวิตประจำวันนักเรียน
มีวัฒนธรรมใดบ้าง

ตัวอย่างวัฒนธรรมใกล้ตัวนักเรียน

- ◆ การแต่งกายของนักเรียน
- ◆ การไหว้คุณพ่อคุณแม่ก่อนมาโรงเรียน
- ◆ การสวัสดีคุณครู
- ◆ การทักทายเพื่อน

สิ่งที่ฉันจะได้เรียนรู้ในวันนี้

- ◆ วัฒนธรรมไทยกับการสร้างผลงานทัศนศิลป์
- ◆ การวาดลายไทยเบื้องต้น
- ◆ การอนุรักษ์วัฒนธรรมและผลงานทัศนศิลป์ไทย

ภาพนี้เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมชาติใดบ้าง

- วัฒนธรรมไทย
- วัฒนธรรมตะวันตก

งานทัศนศิลป์กับวัฒนธรรมไทย

ความสัมพันธ์ของทัศนศิลป์กับวัฒนธรรม

ผลงานทัศนศิลป์ล้วนปรากฏอยู่ในแต่ละวัฒนธรรม ซึ่งการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ขึ้นมา ก็ล้วนแต่ต้องการตอบสนองความต้องการของสังคมทั้งสิ้น สำหรับสังคมไทย ผลงานทางด้านทัศนศิลป์มีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ซึ่งจุดประสงค์ในการสร้างสรรคงานมีอยู่หลายปัจจัย ได้แก่

๑. แนวความคิดและปรัชญาความเชื่อ
๒. วัสดุและสิ่งแวดล้อม
๓. การรับอิทธิพลทางศิลปะ
๔. หน้าที่ใช้สอย

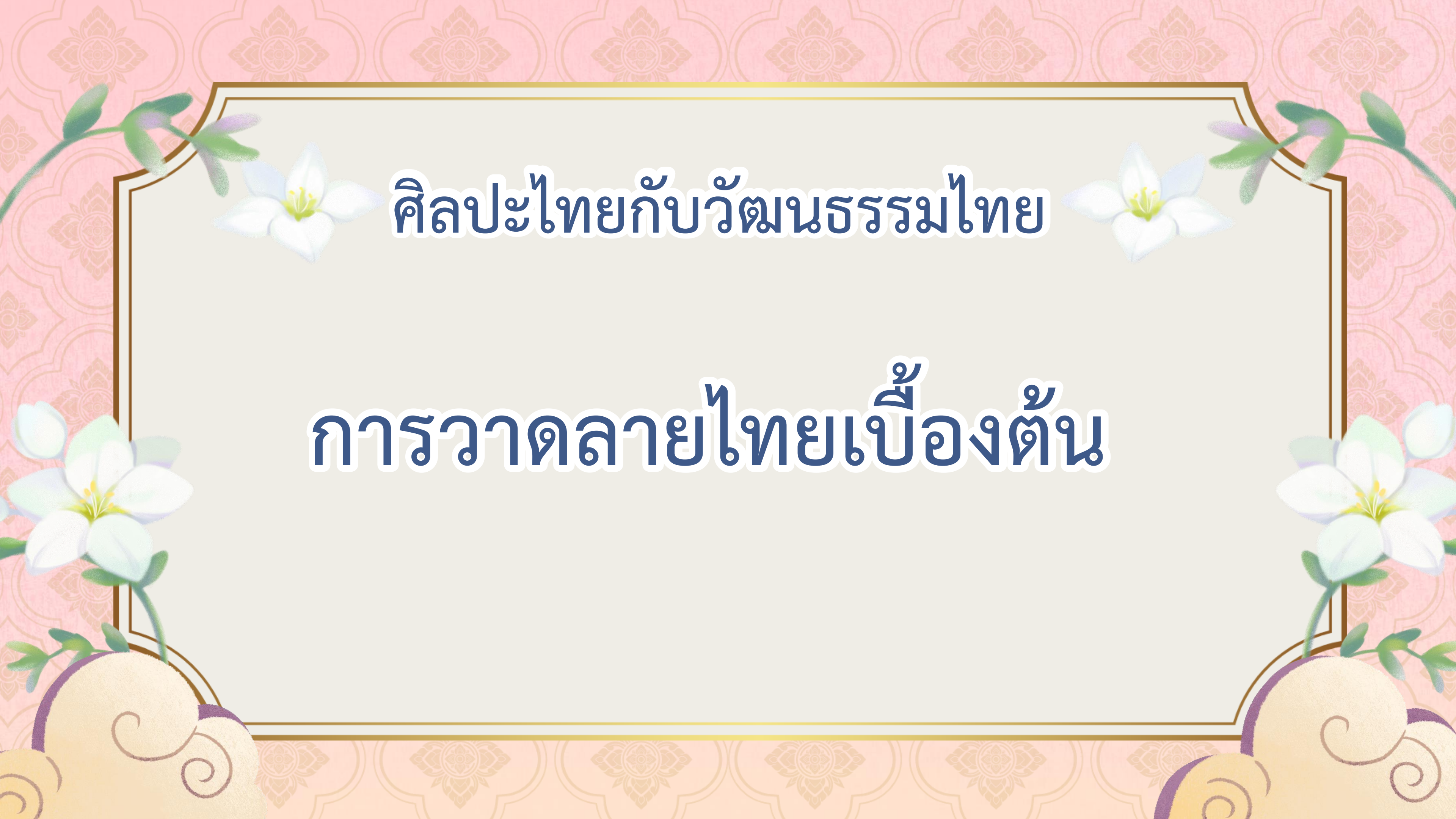

ตัวอย่างทัศนศิลป์กับวัฒนธรรมไทย

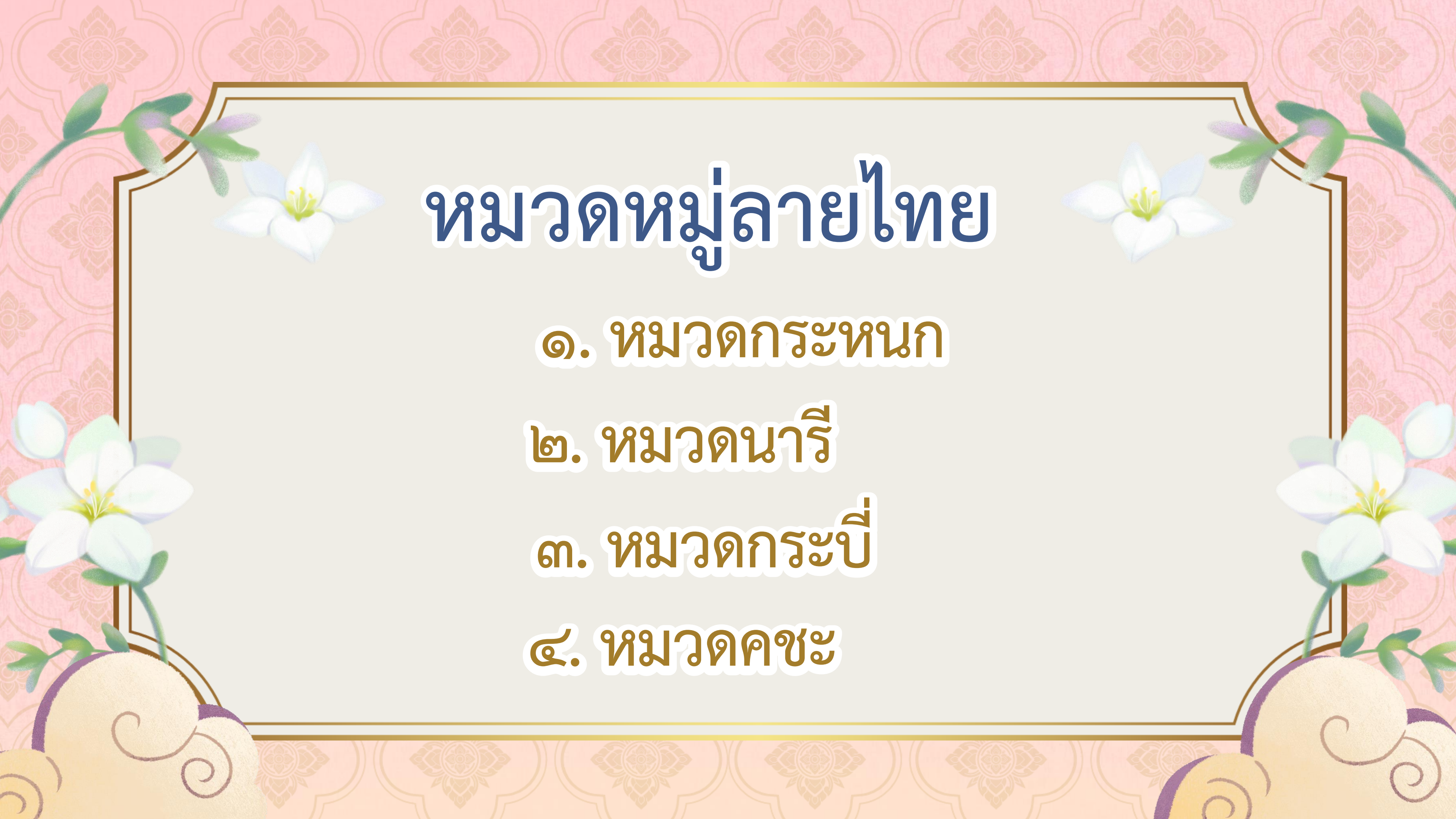
วัฒนธรรมที่จับต้องได้ (เช่น อาคาร อนุสาวรีย์ ภูมิทัศน์ จดหมายเหตุ หนังสือ งานศิลปะ และสิ่งประดิษฐ์)

ศิลปะไทยกับวัฒนธรรมไทย

การวาดลายไทยเบื้องต้น

หมวดหมู่ลายไทย

๑. หมวดกระหนก

๒. หมวดนารี

๓. หมวดกระบี่

๔. หมวดคชะ

๑. หมวดกระหนก

คือ ลายไทยพื้นฐาน เช่น กนกสามตัว
กนกใบเทศ กนกเปลว ถือเป็นปฐมบทที่ต้อง
ฝึกฝนให้ชำนาญก่อนที่จะวาดหมวดหมู่อื่น ๆ

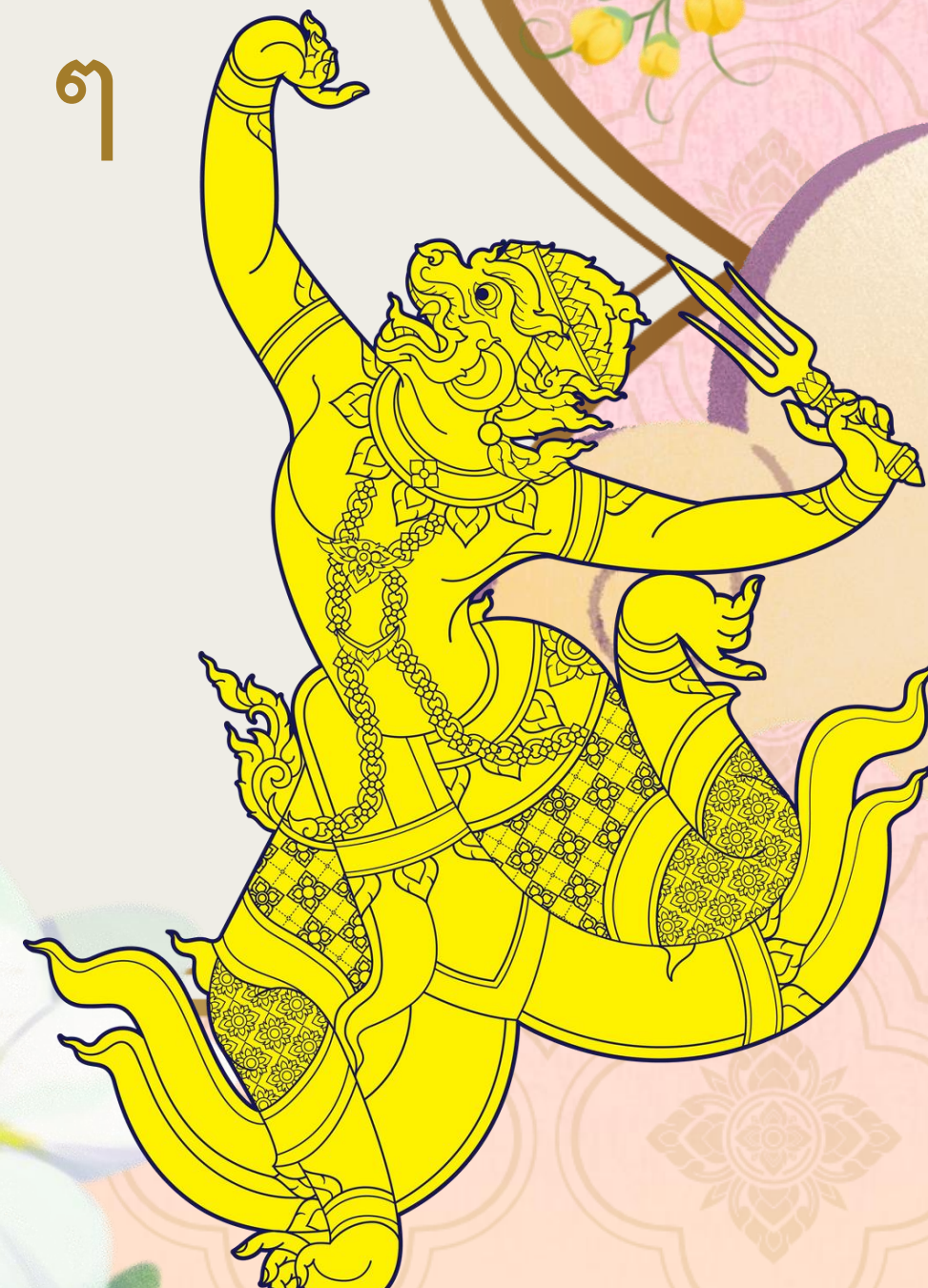
๒. หมวदनารี

คือ การเขียนหน้ามนุษย์ เทวดา
นางฟ้า พระ และนางซึ่งถือว่าเป็น
ภาพหลักของภาพไทย

๓. หมวดยกกระบี่

คือ การฝึกเขียนภาพมนุษย์ต่าง ๆ
ได้แก่ พวักยักษ์ วานร เป็นต้น

๔. หมวดคชะ

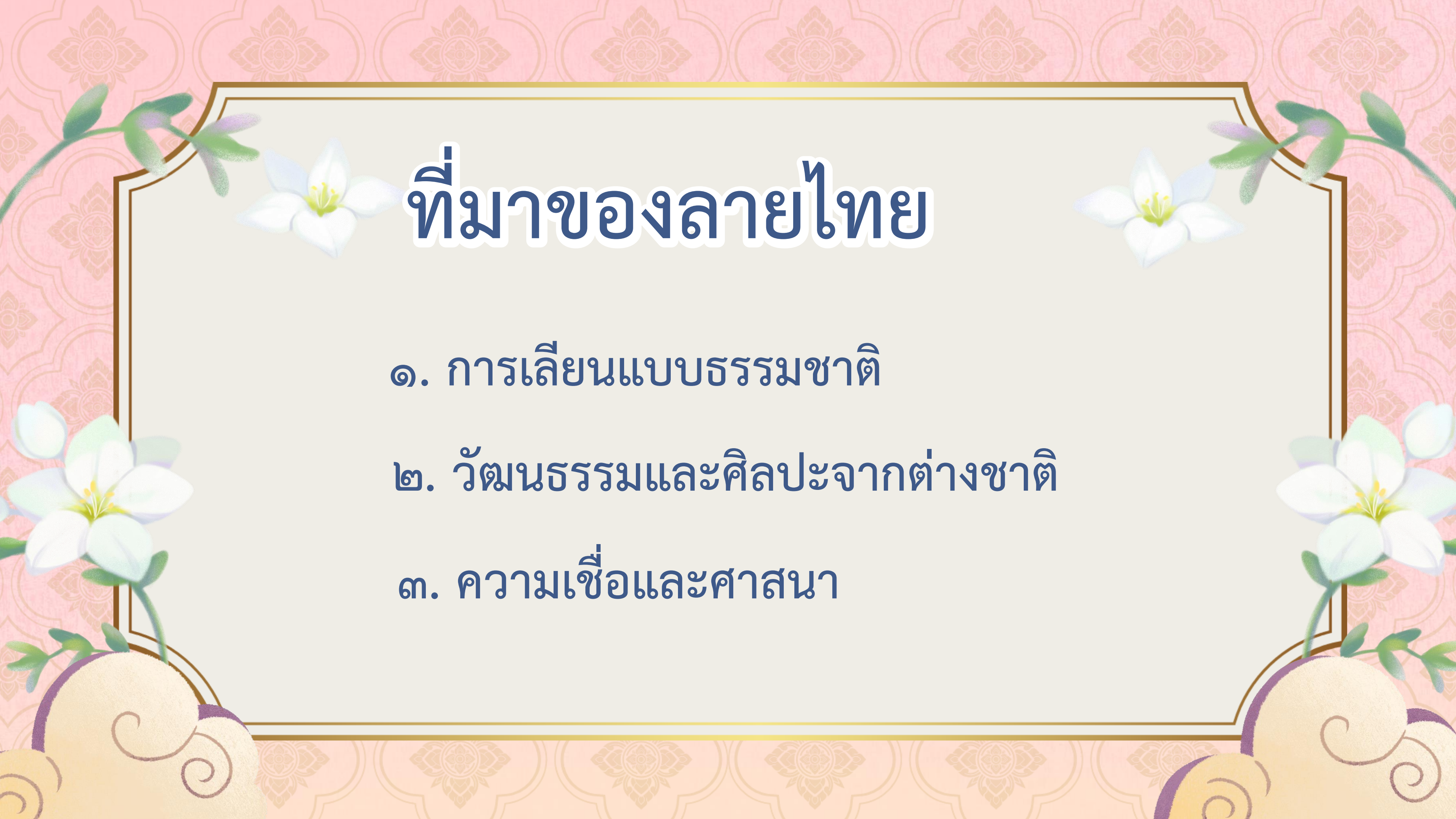
คือ การฝึกเขียนภาพสัตว์สามัญและภาพสัตว์
ประติษฐ์ต่าง ๆ ประเภทแรกคือสัตว์ที่มีอยู่บน
โลกมนุษย์ เช่น ช้าง ม้า วัว นก เป็นต้น
ประเภทที่สอง คือ สัตว์ประติษฐ์หรือสัตว์
หิมพานต์ เช่น กินรี พญานาค เป็นต้น

ตัวอย่างผลงานจิตรกรรมไทย

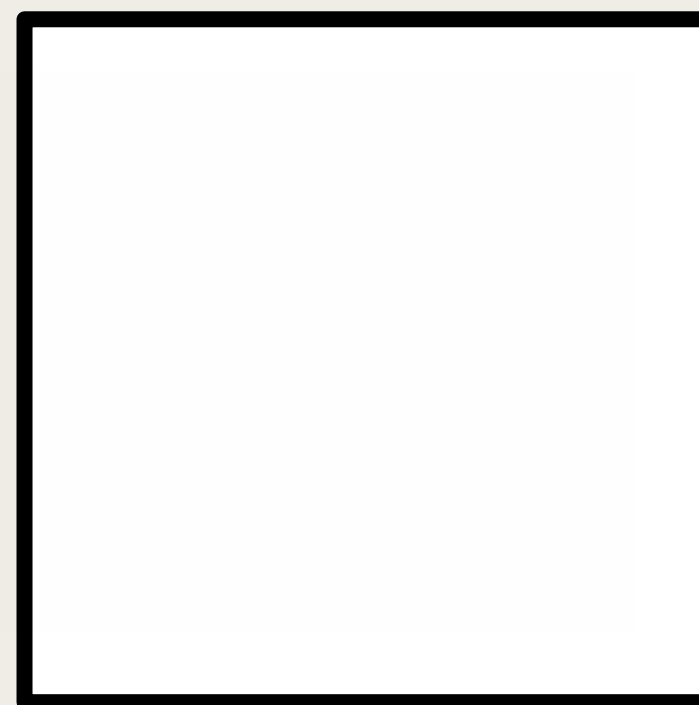
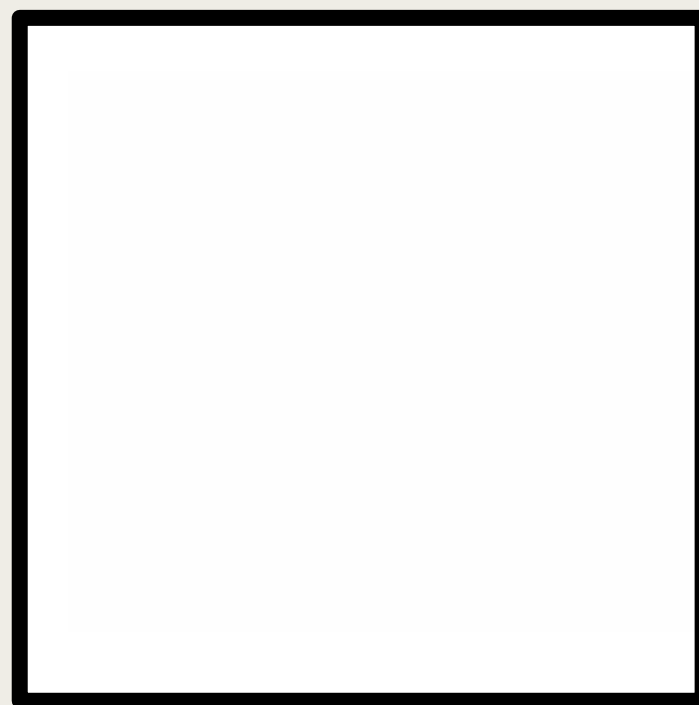
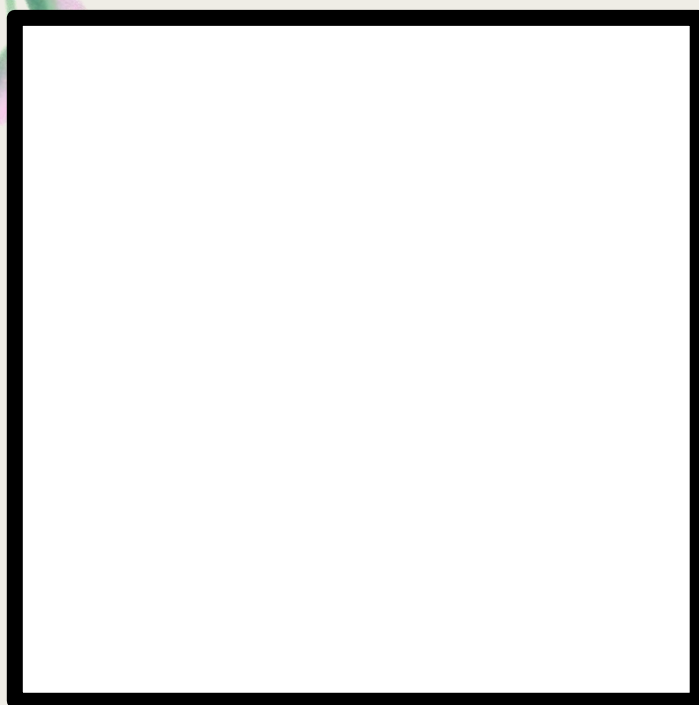
ภาพจิตรกรรมฝาผนังวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ที่มาของลายไทย

๑. การเลียนแบบธรรมชาติ
๒. วัฒนธรรมและศิลปะจากต่างชาติ
๓. ความเชื่อและศาสนา

วิธีวาดลายกระจังตาอ้อย

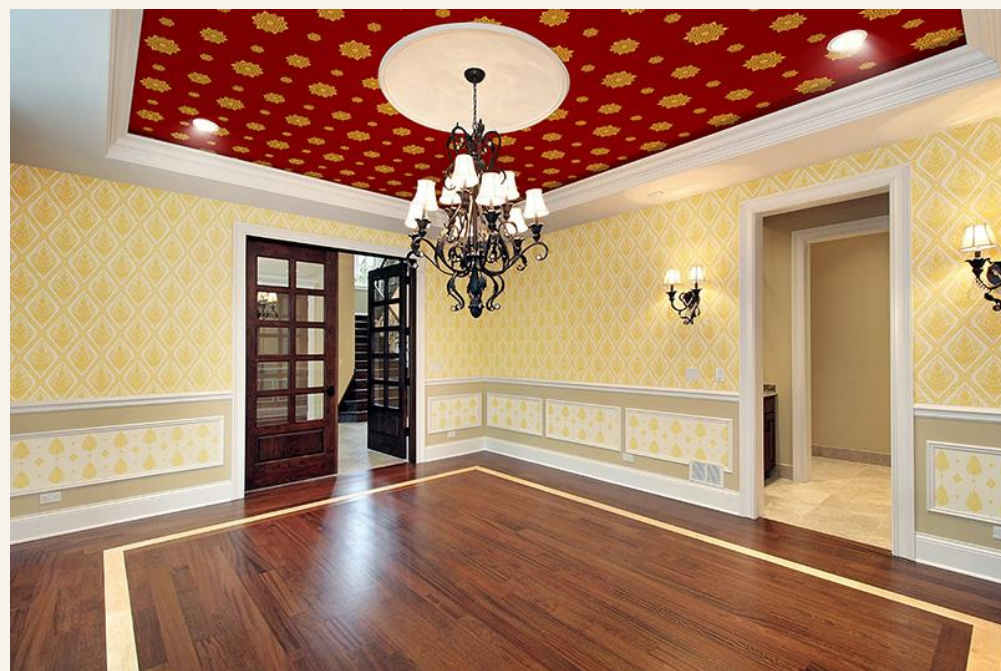
๑. ร่างรูปสี่เหลี่ยม ๒. ร่างรูปสามเหลี่ยม ๓. วาดลายและบากลาย

ลายไทย

กับวัฒนธรรมไทย

การประดับบ้านเรือน

ลายผนัง

ลายของใช้ในบ้าน

ลายผ้า

<https://www.jpsh๒๐๑๓.com>

<https://www.mallikafurniture.com/>

<https://www.facebook.com/laithaicurtain/>

ลายไทยกับสถาปัตยกรรม

เจดีย์

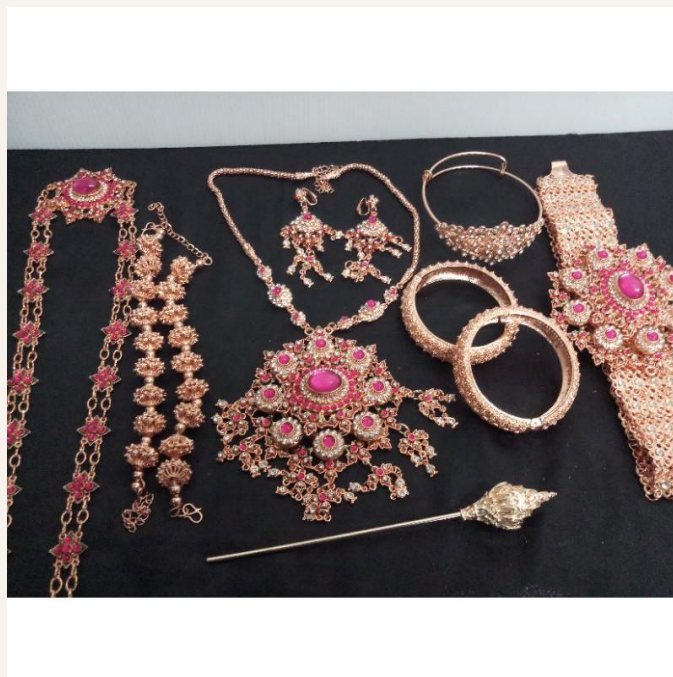
วัด

บ้านเรือนไทย

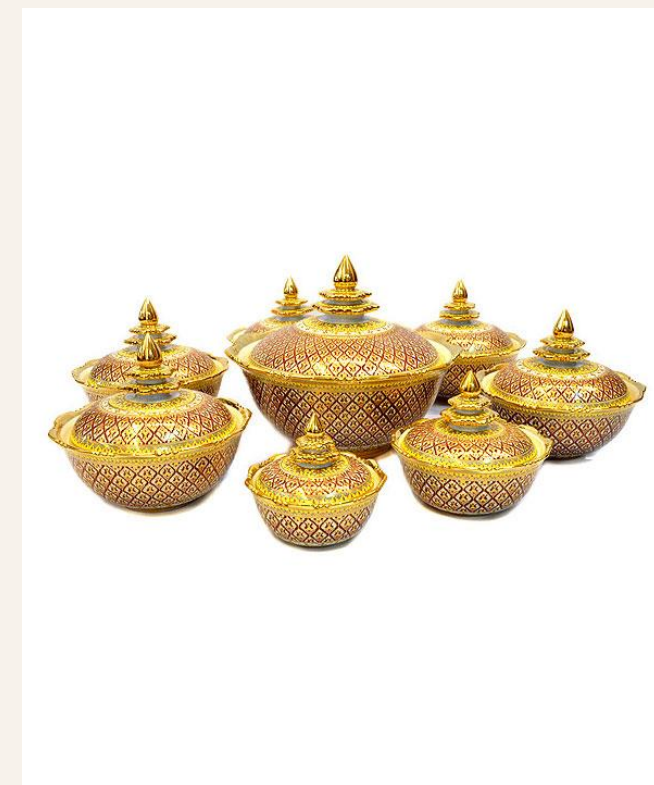
ลายไทยในชีวิตประจำวัน

เครื่องประดับ

เสื้อผ้า

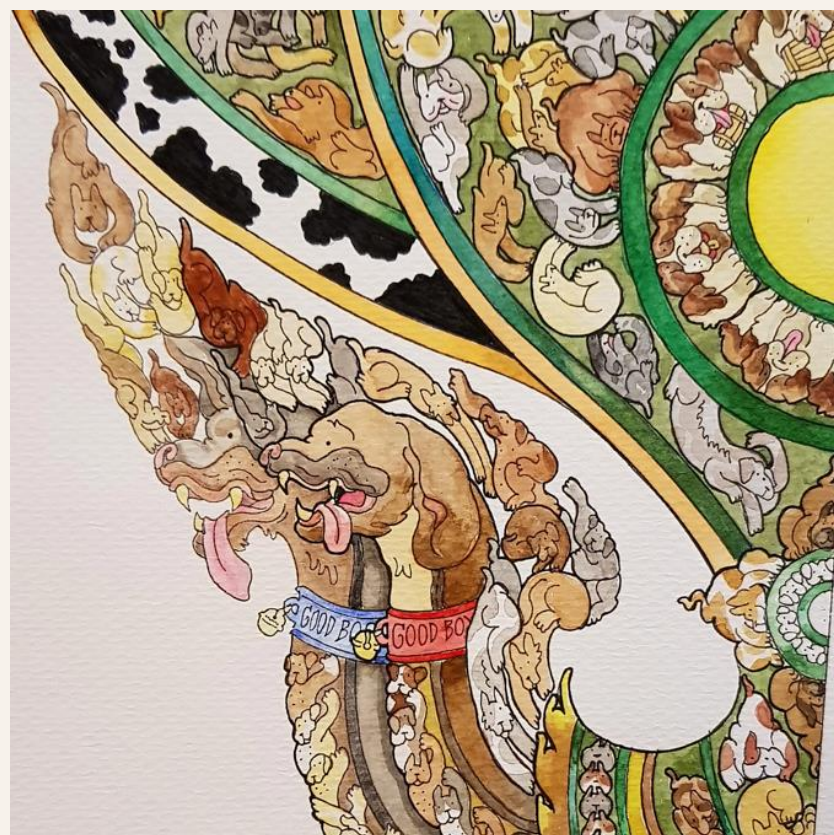

ของใช้ทั่วไป

<https://www.ennxo.com/product/๖๕๕๙๑๐>

https://www.benjarong.net/index.php?main_page=product_info&products_id=๔๑๙

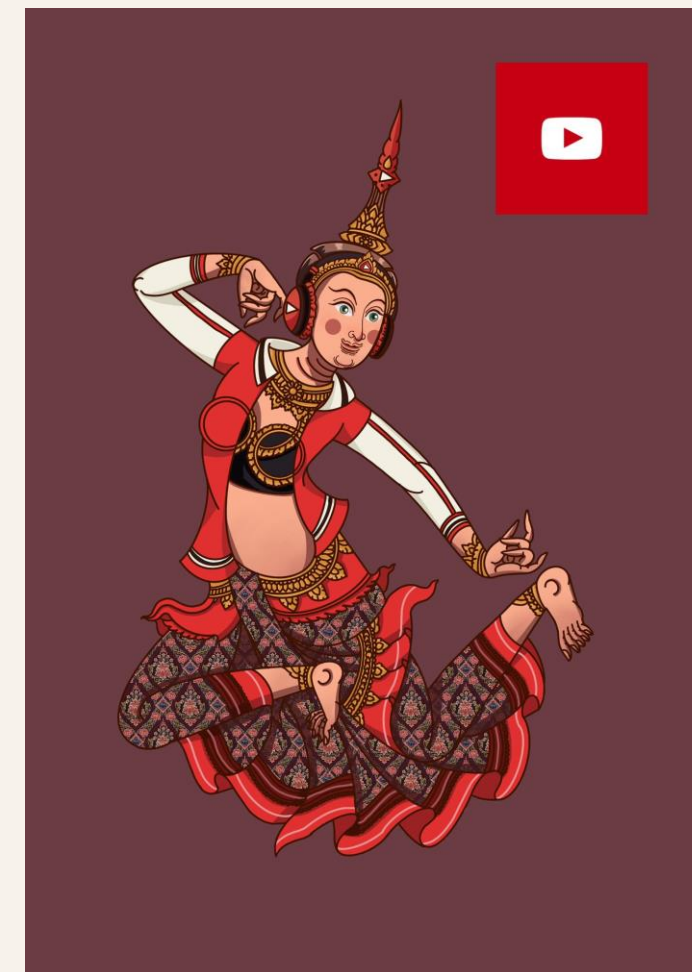
ลายไทยร่วมสมัยกับวัฒนธรรมต่างถิ่น

<https://adaymagazine.com/timeline-thai-kotchbu/>

<https://highlight.kapook.com/gallery/๒๐๓๐๘๕>

การรับวัฒนธรรมจากต่างชาติ

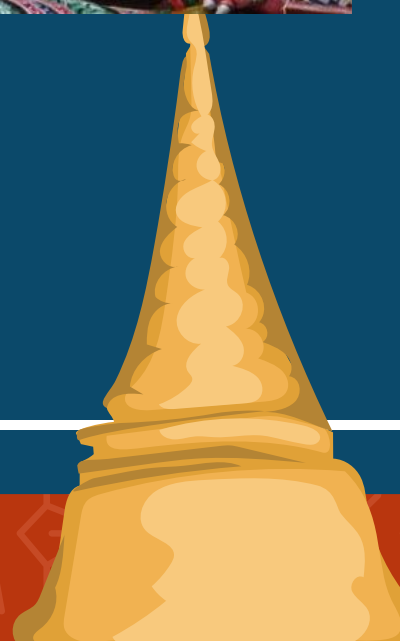

วัฒนธรรมจากอินเดีย

วัฒนธรรมของอินเดียมีอิทธิพลแก่ชนชาติตะวันออกทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยเฉพาะทางด้านศิลปะ ศิลปะอินเดียนั้นเกิดจากแรงบันดาลใจทางศาสนา และลัทธิความเชื่อต่าง ๆ เช่น ความเชื่อเรื่องเทพเจ้า

วัฒนธรรมจากอินเดีย

วัฒนธรรมจากจีน

ความสัมพันธ์ไทย-จีน มีความสืบเนื่องมายาวนาน สะท้อนผ่านความเชื่อ พิธีกรรม รูปแบบศิลปกรรมจีนที่ถูกหยิบยืมมาผสมผสานเข้ากับศิลปกรรมไทย เช่น รูปปั้น สถาปัตยกรรม เครื่องถ้วยชา กระจเบื่องเคลือบ เป็นต้น

วัฒนธรรมจากจีน

วัฒนธรรมจากตะวันตก

ไทยได้รับวัฒนธรรมตะวันตกหลายด้านมาตั้งแต่สมัยอยุธยา ในระยะแรกเป็นความก้าวหน้าด้านการทหาร สถาปัตยกรรม ศิลปวิทยาการ ในสมัยรัตนโกสินทร์ ตั้งแต่รัชกาลที่ ๓ เป็นต้นมา คนไทยรับวัฒนธรรมตะวันตกมากขึ้น ทำให้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิถีของคนไทยมาจนถึงปัจจุบัน

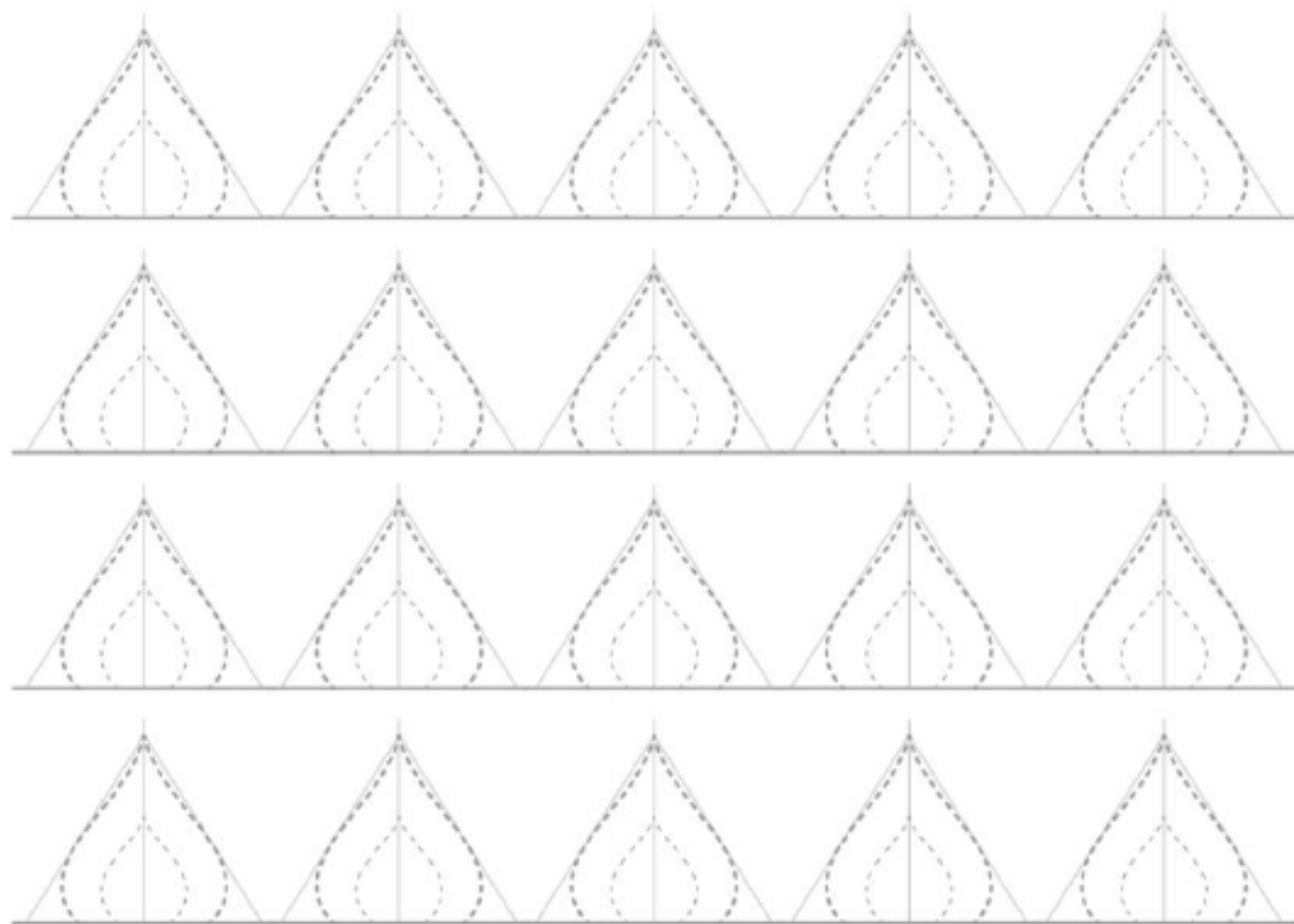

วัฒนธรรมจากตะวันตก

ใบงานที่ ๒ เรื่อง การเขียนลายกระเจี๊ยบ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง วิจิตรศิลป์ไทย
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ศิลปะจากวัฒนธรรม
รายวิชา ศิลปะ รหัสวิชา ศ๑๔๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

คำชี้แจง ตอนที่ ๑ ให้นักเรียนใช้ดินสอวาดตามรอยเส้นประเป็นลายกระเจี๊ยบ
และวาดลายกระเจี๊ยบขึ้นมาเองในตารางด้านล่าง พร้อมระบายสีให้สวยงาม

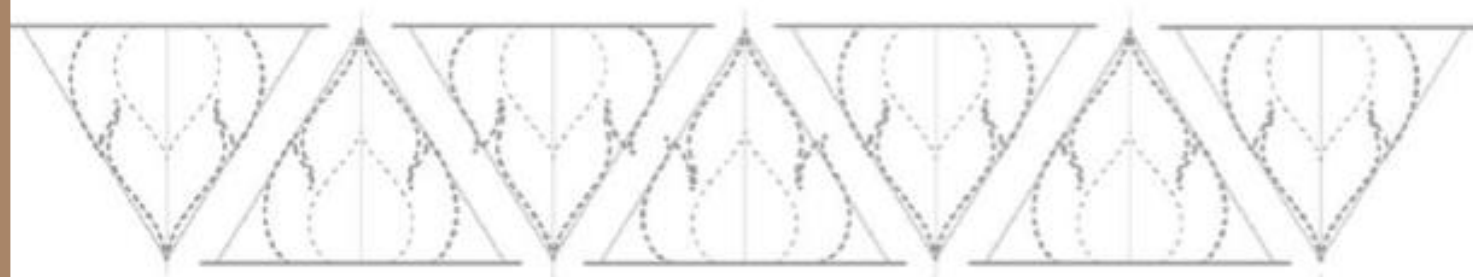
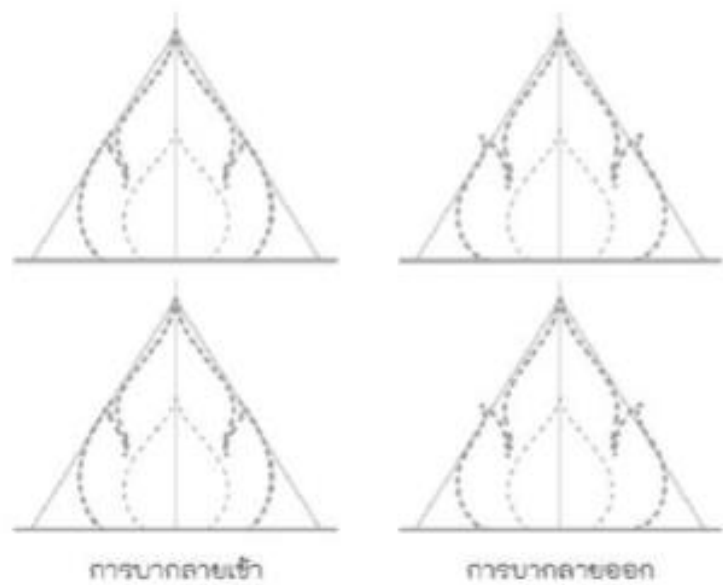

--	--	--	--	--

กิจกรรม สร้างสรรค์ใบงาน

คำชี้แจง ตอนที่ ๒ ให้นักเรียนใช้ดินสอวาดตามรอยเส้นประเป็นลายกระจังตาอ้อย
และวาดลายกระจังตาอ้อยขึ้นมาเองในตารางด้านล่าง พร้อมระบายสีไม่ให้สวยงาม

--	--	--	--	--

กิจกรรม สร้างสรรค์ใบงาน

สรุปบทเรียน

วัฒนธรรมไทยมีการได้รับอิทธิพลจากวัฒนธรรมต่าง ๆ ผสมผสานเกิดเป็นวัฒนธรรมของชาติ ทั้งงานทัศนศิลป์ ทุกแขนง ทั้งจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ซึ่งล้วนแล้วแต่นำมาซึ่งความภาคภูมิใจของคนในชาติไทย

คติสอนใจวันนี้

“ใครดูถูกดูหมิ่นศิลปะ
อนารยะไร้สกุลสกุลสัตว์”

อาจารย์อังคาร กัลยาณพงศ์

ที่มาภาพ <https://mgronline.com/qol/detail/๙๕๕๐๐๐๐๑๐๔๖๒๙>

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง งานศิลป์ถิ่นไทย

สิ่งที่ต้องเตรียม

อุปกรณ์ทำงานศิลปะเทคนิคสีใดก็ได้ตามความถนัด

